

Список использованных источников

1. Милнер Б.З. Крупные корпорации – основа подъема и ускорения развития экономики // Вопросы экономики. – 1998. – №9. – С. 74-77.
2. Гэлбрейт Д.К. Новое индустриальное общество [Текст]: пер. с англ. / Д.К. Гэлбрейт; общая ред. и вступ. статья акад. Н.Н. Иноземцева [и др.]. – М.: Прогресс, 1969. – 480 с.
3. Садыков Р.Ш. Корпорация и государство: альтернативные модели // Актуальные проблемы экономики и права. – 2011. – №1(17). – С. 35-39.
4. Саакова Л.В. Эффективность устойчивого развития предпринимательской деятельности корпораций в условиях экономики знаний (теория и методология): автореф. дис. ... д-ра экон. наук / Л.В. Саакова. – СПб.: СПбГУЭФ, 2012. – 41 с.

Summary. The article deals with the theoretical aspects of the formation and operation of corporations. The comparative analysis of the existing forms of business organization has allowed the competitive advantages of corporate business associations. The measures to improve corporate relations in the economy of the Republic of Belarus.

Key words: corporation, joint stock companies, corporate governance, business environment, property.

УДК 65.012.8. [477]

*Мельник С.І., к.е.н. Львівського державного
університету внутрішніх справ*

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті проведено дослідження науково-методичних підходів до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства.

Ключові слова: підприємство, фінансова безпека, заходи безпеки, забезпечення фінансової безпеки, рівень фінансової безпеки.

Постановка проблеми. У процесі формування ринкової економіки багато підприємств набули нового статусу зі зміною форми власності, при якому необхідно самостійно забезпечувати виробничо-комерційну діяльність, стійкість функціонування і адекватно реагувати на зовнішні впливи. Організаційно-правові засади забезпечення фінансової безпеки підприємств потребує створення специфічного механізму попередження та мінімізації дії загроз. Однак поки не існує єдиної теоретичної і методологічної бази визначення критеріїв, методики аналізу і попередження загроз для підтримки фінансової безпеки підприємства, механізму організації управління нею. Отже, стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу будь-якого підприємства в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від наявності надійної системи економічної безпеки, яка має базуватися на аналізі та оцінці фінансової безпеки підприємства.

Стан дослідження. Наукові аспекти фінансової безпеки підприємства досліджені в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Серед них: І. Білько, З. Варналій, Т. Васильців, С. Довбня, М. Єрмошенко, З. Живко, О. Захаров, О. Кириченко, Г. Козаченко, Г. Мінаєв, В. Мунтіян, С. Ніколаюк, П. Пригунов, Н. Реверчук, В. Франчук, Л. Чаговець В. Шлемко та інші.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження науково-методичних підходів до оцінки рівня фінансової безпеки підприємств.

Виклад основних положень. В сучасних умовах нестабільності, дії негативних факторів глобальної фінансової кризи, протиріччя реформаційних процесів, держава, в цілях її фінансової безпеки, повинна, в першу чергу, направляти зусилля на забезпечення безпеки підприємств. Основними напрямками державної політики при цьому повинні бути сукупність організаційно-правових, соціально-економічних і управлінських рішень, що забезпечують підприємству ефективний захист від зовнішніх і внутрішніх загроз [8, с. 368].

Поняття фінансової безпеки підприємства в найбільш загальному вигляді сформулювало як: «Фінансова безпека підприємства є кількісно і якісно детермінованим рівнем його фінансового стану, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних, збалансованих інтересів від проідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого росту в даному і перспективному періоді» [8, с. 368-369].

За визначенням проф. М.М. Єрмошенко «під фінансовою безпекою підприємства будемо вважати такий фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до зовнішніх і внутрішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток цієї фінансової системи» [3].

Узагальнюючи попередні визначення, можемо підсумувати, що фінансова безпека підприємства може бути визначена як стан найбільш ефективного використання економічних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості та рентабельності.

Безпека підприємства можлива тільки за умови забезпечення балансу корпоративних економічних інтересів усіх осіб, зацікавлених у результатах діяльності підприємства. До зацікавлених осіб належать не лише власники, але й його працівники та всі зовнішні контрагенти, з якими підприємство взаємодіє, в тому числі держава. Недостатнє врахування інтересів будь-якої зацікавленої особи на користь інших осіб призводить до дестабілізації та погіршення фінансової безпеки підприємства. Таким чином, аналіз основних підходів оцінки рівня фінансової безпеки підприємства має важливе значення, яке пов'язане з необхідністю щоденно відстежувати фінансовий стан та підтримувати на належному рівні фінансову безпеку в ринкових умовах функціонування економіки.

Якщо на рівні держави методи оцінки економічної та фінансової безпеки вже розроблені [2; 6], то на рівні суб'єктів господарювання, вони залишаються дискусійними. Це насамперед стосується вибору коефіцієнтів оцінки фінансової безпеки, системи показників, що її характеризують, і методичних підходів до визначення рівня економічної та фінансової безпеки.

Стосовно підходів до оцінки рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання варто зазначити, що в економічній літературі містяться методичні підходи, які є подібними та взаємообумовленими, а також такі, що принципово різняться за способом та узагальненим показником оцінки її рівня [1, с. 46].

У науковій літературі найбільшого поширення набули індикаторний та ресурсно-функціональний підходи до оцінки рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання. Індикаторний підхід передбачає розрахунок певного набору показників економічної безпеки та порівняння їх фактичних значень з пороговими. Під пороگو-

вими значеннями індикаторів економічної безпеки слід розуміти їх граничні величини, недотримання яких свідчить про наявність загроз економічній безпеці.

За такого підходу рівень безпеки підприємства визначається як середньозважений ступінь відповідності фактичних значень оціночних показників їх пороговим значенням. Такий розрахунок, як правило, проводиться спочатку за кожною окремою функціональною складовою економічної безпеки, а потім розраховується її загальний рівень з урахуванням вагомості кожної складової. Ресурсно-функціональний підхід зводиться до визначення рівня економічної безпеки на основі оцінки ступеня використання ресурсів підприємства. За такого підходу оцінка також проводиться за кожною функціональною складовою, а потім розраховується інтегральний показник [7, с. 356].

На сьогодні у науковій літературі й господарській практиці сформувалося чимало методичних підходів до визначення рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання, які, на нашу думку, можна класифікувати наступним чином:

- 1) метод комплексної оцінки економічного потенціалу (багатовекторна модель економічної безпеки);
- 2) метод оцінки конкурентного статусу фірми, інтегральна оцінка дотримання інтересів компанії;
- 3) методи комплексної оцінки загроз (інтегральна оцінка ризику);
- 4) метод багатофакторної лінійної моделі;
- 5) метод оцінки ефективності захисних заходів [5, с. 53-54].

Такі науковці, як Д. Ковальов та І. Плетнікова [4] для оцінки рівня економічної безпеки підприємства ($P_{\text{еб}}$) використовують функціональну залежність, котра базується на локальних функціях залежності рівня економічної безпеки від відповідних показників діяльності підприємств ($f(x_1), f(x_2), \dots, f(x_n)$) та коефіцієнтах, які відображають значущість кожного показника ($a_1, a_2, \dots, a_i$):

$$P_{\text{еб}} = a_1 \cdot f(x_1) + a_2 \cdot f(x_2) + \dots + a_i \cdot f(x_n), \quad (1)$$

де $x_1, x_2, \dots, x_n$ – показники діяльності підприємства.

Однак, у рамках даного підходу авторами не дається жодних рекомендацій щодо вибору оціночних індикаторів та діапазону нормативних значень показників.

Висновки. Таким чином, підприємство є динамічною системою, тому їй потрібна постійна безпека потребує постійного контролю. На сьогоднішній час одним із методичних завдань зазначеної проблеми є визначення рівня фінансової безпеки підприємства, як невід'ємного елементу системи управління підприємством. Як свідчить аналіз основних публікацій з проблем рівня фінансової безпеки підприємства, пропонується проводити його із застосуванням індикаторного та ресурсно-функціонального підходу, методу комплексної оцінки економічного потенціалу, методу комплексної оцінки загроз, кластерного аналізу тощо.

Список використаних джерел

1. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України : стратегія та механізми зміцнення : монографія / Т. Г. Васильців. – Львів : Арал, 2008. – 386 с.
2. Єрмошенко М. Національні економічні інтереси: реалізація і захист / М. Єрмошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2001. – № 1–2. – С. 18–24.
3. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М. М. Єрмошенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 309 с.
4. Ковалев Д. Количественная оценка экономической безопасности предприятия / Д. Ковалев, И. Плетникова // Экономика Украины. – 2001. – № 4. – С. 35–40.
5. Мельник С.І. Формування системи економічної безпеки комерційного банку в умовах модернізації економіки України : монографія / С. І. Мельник. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 226 с.

6. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ від 02.03.2007 р. № 60 / Міністерство економіки України. – (Офіційний сайт міністерства економіки України). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua> – (Законодавча база).
7. Полозова Т. В. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства: проблемні аспекти / Т. В. Полозова, М. Ю. Журавель // Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 29. – 2010. – С. 355–358.
8. Управління фінансово-економічною безпекою : навч. посібник / [Кириченко О. А., Лаптев С. М., Пригунов П. Я., Захаров О. І. та ін.]; за ред. В. С. Сідака – К. : Дорадо-Друк, 2010. – 480 с.

Summary. In the article presents the study of scientific and methodological approaches to assess the level of financial security company.

Key words: enterprise, financial security, security measures to ensure financial security, the level of financial security.

УДК 330.341.1

Олексюк В.О., к.е.н., доцент Дніпропетровського державного аграрного університету

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Досліджуються стан та напрямки розвитку агропромислового виробництва, обґрунтовано пріоритети інноваційного розвитку аграрної сфери

Ключові слова: агропромислове виробництво, інноваційний процес, інновації, пріоритети, стратегія.

ВСТУП. Сучасні умови функціонування аграрних підприємств, галузей сільськогосподарства, харчової промисловості зумовлюють необхідність оновлення технологій, підвищення продуктивності виробництва та якості сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки, впровадження нових методів управління виробництвом, формування інфраструктури, що відповідає обраному стратегічному напрямку інноваційної діяльності у регіонах та країні в цілому. При цьому можливості підприємств у реалізації інновацій істотно різняться.

Ефективній реалізації інноваційних стратегій розвитку агропромислового виробництва вже тривалий час заважає гостра проблема обмеженості ресурсів. Тому керівництву та провідним фахівцям необхідно вирішити, чи віддати перевагу вже налагодженій виробничій діяльності чи активно займатися розробкою і впровадженням інновацій. Вважаємо, що досягнення довгострокових конкурентних переваг неможливе без інноваційного механізму і інноваційну діяльність потрібно розглядати як постійний і безперервний процес [1, с.6-12;2,с.9-10].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Значну увагу дослідженню проблем інноваційного розвитку агропромислового виробництва приділили у своїх наукових працях В.Г. Андрійчук, В.М. Геєць, М.Я. Дем'яненко, В.М. Жук, Г.М. Калетник, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська, М.Ф. Кропивко, І.В. Охріменко, І.І. Лукінов, М.Й. Малік, Б.Й. Пасхавер, Г.М. Підлісецький та ін. Проблеми формування інноваційної політики висвітлені у працях Гайдуцького П., Кропивко М., Месель-Веселяка В., Онищенко О., Саблука П., Юрчишина В. та ін. Однак, не дивлячись на значний